

[illegible]

תורה אור השלם

1. בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם יי נִדְחֵי
יִשְׂרָאֵל יִכְנָס:
תהלים קמז ב

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ומ"ד אינה
 וכו' אחת היא ואין בה
 הפסקה. ג"כ ע"ל צפרש"י דף
 מו סוף ע"א:

גליון הש"ס

[illegible]

מוסף רש"י

שאיין עושין מצות
חבילות חבילות. שגראה
כמי שהיו עליו למשאוי
וממהר לפרק משאו (סוטה
פ.א.). לקוצעה. לזארו (ב"ק
נה. ע"ז כט.).

רבינו חננאל

[illegible]

מילה נמנה ב"ג צריפות. ^(א) צפרשת מילה שנתנה לאברהם אבינו הם כתובים: ^(ב) סחלה וסוף. ^(ג) נודה ה' אלהינו ועל כולם ה' אלהינו אנו מודים קך: מ"ד לריבה מלכות קסבר דרצנן. הלכך לאו צרכה הסמוכה לצרבתה היא שאינה מצרבת הארץ: ומ"ד אינה לריבה

מלכות קסנר דאורייתא היא ומצרכת הארץ היא כדאמר לעיל (ד' מה): אשר נתן לך זה הטוב והמעט והיו לה צרכה הסמוכה לחצבתה. *ומיהו פותח זה בצורך לפי שפתיחתה היא חתימתה שכולה שאלה אחת היא ואינה (ה) הפסקה ודומה לצרכת הפירות והמאות: **זונה ירושלים לא**. בתמיהא אם חתם זונה ירושלים לאו חתימה היא הלא עיקר צרכה דירושלים היא: **אלא אימא אף מושיע**. אם צא לחתום מושיע ישראל ולא חתם זונה ירושלים ילא שפסועת ישראל היא צנן ירושלים: **פסח בחדא**. כשפתיחיל בצורה לא אומר רחם ה' על ישראל עמך ועל ירושלים עירך אלא אחת מהן וכשחתם חתם בשמים מושיע ישראל וזונה ירושלים: **אין חוסמין בשמים**. שדומין לעושין מלות חבילות כי היכי דאמר (פסחים קכ): אין אומר צ' קדושת על כוס אחד: **מקדש השבט וישראל והומנים**. והכא ליכא למימא ישראל מקדשי לשבט וחמנים דאילו זמנים תלויין בצ"ד לקדש חדשים ע"פ הראייה אבל שבת קדישא וקיימא: **חון מוז ומ"ש הכא חדא היא**. אין כאן אלא צרכת מקדש השבט וזמנים אצל מושיע ישראל וזונה ירושלים תרתי מילי גינה ואין כוללים צ' דברים בצרכה אחת. ולא גרס הא בזה תליא. ובה"ג גרס הכי חון מוז ומ"ש הני תרתי קדושי גינה ומורה רבי דחתמין זהו בשמים אבל נחמה חדא מילתא היא ובחדא צעי למחחס. ואינו נ"ל דל"כ א"ת ליה לרבי חותמין בשמים והכא ה"ז דאז בזה תליא ולא היה לו לכלול ולומר אין חותמין בשמים ועוד רבי כי אמרה לאו אנחמה אמרה: **פסח צעל עמך ישראל כו'**. דצעינן חתימה מעין פתיחה: **ור"נ כו'**. זונה ירושלים שפועת ישראל היא דכתיב (תהלים קמ) זונה ירושלים ה' ואע"נ דנחי ישראל יכנס: **אז אורה חדא דלא אמר מלכות שמים**. בצונה ירושלים הלך מהדר לה צהטוב והמעט (ו) (ואומר מלך העולם הטוב והמעט): **שמי מלכות**. כגון אצני מלכו דאירנו צוראנו גואלנו קדושנו קדוש יעקב ורענו רועה ישראל המלך הטוב והמעט לכל וכו': **לצר מדידה**. שפתיחתם צורך אחת ה' אלהינו מלך העולם וכו': **ויפתיב רב גידל וקאמר טעה כו' א"ל**. רב הונא לרב גידל מאן אמרה: **ולא ידענא**. רבי זירא קאמר לה לא ידענא אי אמר רב גידל לזכרון ולשמחה אי לא אמר לשמחה ואי אמרה משמיה דרב אי לא אמרה: **אי חסים זה**. מקדש ישראל וראשי חדשים אי לא חסים: והדר

אמרה רב הדר יתיב וקאמר יטעה ולא הזכיר של לשמחה ולזכרון ברוך מקדש ישראל והומנים א"ל מא חודש אומר ברוך שנתן ראשי חדשים לעמו ישראל לזמן אי חתים בה אי לא חתים בה אי ידידיה אי דרביה גי

מאן דאמר אינה צריכה מלכות קסבר דאורייתא. הקשה רש"י
הואיל והיא דאורייתא אמאי פותחת בצדק הא סמוכה היא
ותיזק דקצרה היא והוא הודאה בעלמא בצרכה פירות וצרכת
מזות ותימה אמאי שינו אותה יותר משאר צרכות הסמוכות שחותמות

ולא פותחות הואיל ודאורייתא
 היה לנו להאריך בה ולתמוס צדק
 ולא לשנות משאך סמוכות וי"ל
 דאין ה"נ ולמאן דאית ליה שהיא
 דאורייתא היה חותם ולא פותח וכן
 איתא בתוספתא [פ"א] צדקה ר' יוסי
 הגלילי היה מאלריך בה וחומס^א
 ומיהו אף ק"ל שהיא מדרבנן ולכן
 צריכה מלכות כדאמר צריכה שתי
 מלכויות דר מדינה: **לומר** שצריכה
 ב' מלכויות בר מדינה. חזק דבונה
 ירושלים דלאו אורח וכו' וגם זה
 אין יכולין לומר מלכות דהא סמוכה
 היא ע"כ אומרה צהצוב והמטיב
 והואיל ואמר זה מלכות דבונה
 ירושלים דלאו אורח ארעא וכו'
 אמר נמי דצרכה הארץ א"פ שהיא
 סמוכה לחצרתה הואיל ולא נתקנו
 צוה אחר זה דיהושע תקן צרכה
 הארץ ומשה תקן צרכה הון משה^א
 נקט מלכות דלא הוי סמוכות ומיהו
 אף הואיל ונתקנו על הסדר אין אנו
 פותמין צדקין ויש שנוהגין לומר דבונה
 ירושלים מלכות: **ברוך** שנתן
 שבתות למונוחה וכו'. וא"ת והא
 סמוכה היא וי"ל הואיל ולא נתקנה
 שם אלא לאומרה לפרקים כששכח
 לכה והחליטו אין זה קרוי סמוכה
 ואריך פתיחה צדקין וצדרכות של
 י"ח צרכות כולם סמוכות לצרכות אל
 חי וקים אי נמי אלהי אברהם
 היינו מלכות^א כדאמרין (על ד' י'):
 משנצבה העולם לא היה אדם
 שקרא להקב"ה אדון עד שצא
 אברהם וקראו אדון שגא' אדני אלהים
 מה תמן לי (בראשית טו) ואם הוא י"ט
 כולל ואומר צדקין שנתן שבתות
 למנוחה וי"ט לעמו ישראל לשמחה
 וכן כי מקלע שבת ור"ח:
 אף

פתח ברחם על ירושלים ורב נחמן אמר יאפי' פתח ברחם על ישראל יכנס משום שנאמר יבונה ירושלים ה' נדחי ישראל יכנס ה' בזמן שנדחי ישראל יכנס אמר ליה רבי זירא לרב גמרינא לא גמרינא ותנווי מתנינא אמר דאקלעי לבי ריש גלותא וברכי ברכת מזונא וזקפי חוריא ואמאי דלא אמרי לא ברית ולא תורה ולא מלכות : חננאל אמר רב דאמר רב חננאל אמר רב לא אמר יא ברית לפי שאינה בנשים תורה ומלכות לפי שאינן שם ואת שבקת כל הני תנאי ואמוראי ועבדת כרב: יוחנן הטוב והמטיב צריכה מלכות מאי קמ"ל כל לא שמה ברכה והא א"ר יוחנן חדא זימנא א"ר זירא ככיות חדא ידיה וחדא דבונה ירושלים אי הכי נבעי כבונה ירושלים וחדא דברכת הארץ אלא ברכת הארץ דהויא לה ברכה הסמוכה לחברתה בונה ירושלים ברכה הסמוכה לחברתה ה"ה דאפילו בונה ירושלים יידי דאמר מלכות בית דוד לאו אורח ארעא דלא פפא אמר הכי קאמר צריכה שתי מלכויות לבר אחורי דרב גידל ויתבי רב גידל קמיה דרב הונא הוזכר של שבת אומר ברוך שנתן שבתות למנוחה לאות ולברית ברוך מקדש השבת אמר ליה מאן ש טוב אומר ברוך שנתן ימים טובים לעמו ישראל שמהרה רב הדר יתיב וקאמר טעמה ולא הוזכר של ראש ואלא ידענא אי אמר בה שמחה אי לא אמר בה שמחה ל בר מניומי הוה קאי קמיה דרב נחמן טעה רב נחמן והדר

אם היתה ברכה סמוכה לחברתה כגון קרית שמע ותפלה אין פותחין בהן בברוך. הדר יתיב וקא חדש אומר ברוך שנתן ראשי חדשים לעמו ישראל לזכרון:

ב' א מ"י פ"ב מהל' זכרות
 הלכה ג סמג עשין כו
 טור או"ח סי' קפז:
 ב' ב מ"י שם והלכה ד סמג
 שם טוש"ע שם סעיף ג ד
 וזהו הפס' חנוכה ג'

נחב ג מיי שס הלכב ג סמג
 שס טור א״ח סמנ
 קפז:
 נבב ג מיי שס הל׳ ד סמג
 שס טוש״ע א״ח ס׳
 קפח סעף ד:
 ג מיי שס הלכב ג סמג
 שס טוש״ע א״ח ס׳
 קפט סעף א:
 ג ר ז מיי שס הל׳ י
 סמג שס טוש״ע א״ח
 ס׳ קפח סעף ו:
 ג מיי שס הל׳ י
 טוש״ע שס סעף ו:
 וןס׳ (נדנ):

מוסף תוספות

א. בתוס' ר"ש הוסיף,
משמע שהיה סובר הטוב
והמטיב דאורייתא ולכן
היה חותם בה והיה
עושה אותה ברכה ארוכה
ומסתמא לא היה פותח
בה בברוך שאם היה סובר
דרבנן למה היה לו
להאריך בה.

רבינו גיסים

[illegible]

רבינו חננאל (המשך)

[illegible]